

Hof van Cassatie van België

Arrest

Nr. C.07.0281.N

LAUREYS Anne-Marie, advocaat, met kantoor te 9160 Lokeren, Roomstraat 40,
als curator van het faillissement van de gewone commanditaire vennootschap
GEUDENS, met zetel te 9100 Sint-Niklaas, Tassijnslaan 84,

eiseres,

vertegenwoordigd door mr. Johan Verbist, advocaat bij het Hof van Cassatie, met
kantoor te 1000 Brussel, Brederodestraat 13, waar de eiseres woonplaats kiest,

tegen

GEUDENS Jan, wonende te 2450 Meerhout, Kapellestraat 21,

verweerder,

vertegenwoordigd door mr. Paul Wouters, advocaat bij het Hof van Cassatie, met
kantoor te 1050 Brussel, Vilain XIII-straat 17, waar de verweerder woonplaats
kiest,

en in aanwezigheid van

1. **VAN DIJCK Hilde**, advocaat, als curator van het faillissement van Jan GEUDENS, wonende te 2450 Meerhout, Kapellestraat 21, met kantoor te 2200 Morkhoven-Herentals, Molenstraat 57,
2. **CEUSTERS Ronny**, advocaat, als curator van het faillissement van Jan GEUDENS, met kantoor te 2300 Turnhout, Gemeentestraat 4/6,
3. **KBC LEASE BELGIUM**, naamloze vennootschap, met zetel te 3000 Leuven, Parijsstraat 52,

partijen opgeroepen tot bindendverklaring van het arrest.

I. RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

Het cassatieberoep is gericht tegen een arrest, op 15 februari 2007 gewezen door het Hof van Beroep te Antwerpen.

Raadsheer Eric Dirix heeft verslag uitgebracht.

Advocaat-generaal met opdracht André Van Ingelgem heeft geconcludeerd.

II. CASSATIEMIDDELEN

De eiseres voert in haar verzoekschrift twee middelen aan.

Eerste middel***Geschonden wettelijke bepalingen***

- *artikel 1 van Boek I van het Wetboek van Koophandel;*
- *artikel 2 van de Faillissementswet van 8 augustus 1997;*
- *de artikelen 2, 3, §2, en 202 van het Wetboek van Vennootschappen, ingevoerd bij artikel 2 van de wet van 7 mei 1999 houdende het Wetboek van Vennootschappen;*
- *artikel 33, §3, van de wet van 16 januari 2003 tot oprichting van een kruispuntbank van ondernemingen;*
- *voor zover als nodig de artikelen 1, tweede lid, 2 en 18, van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, opgenomen in boek I, titel IX, van het Wetboek van Koophandel, in de versie vooraleer zij werden vervangen bij wet van 7 mei 1999.*

Aangevochten beslissingen

De appelrechters verklaren in het bestreden arrest het hoger beroep van de verweerder en zijn vordering tot intrekking van zijn faillissement gegrond op grond van de volgende motieven:

“De curatoren leggen niet uit om welke redenen een beherend vennoot in een gewone commanditaire vennootschap noodzakelijkerwijze de hoedanigheid van handelaar heeft.

De commanditaire vennootschap is een rechtspersoon met een van haar vennoten onderscheiden rechtspersoonlijkheid en onderscheiden vermogen.

De verbintenissen die de vennootschap aangaat zijn haar eigen en zijn onderscheiden van de verbintenissen die haar beherende vennoten in eigen naam aangaan.

Dat de beherende vennoten hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de verbintenissen van de vennootschap, doorbreekt de afzonderlijke rechtspersoonlijkheid niet en vermengt haar rechtspersoonlijkheid noch haar vermogen met dit van de vennoten. Dat de met een handelsdoel opgerichte commanditaire vennootschap noodzakelijk handelt door haar beherende vennoten brengt niet mee dat deze omwille van hun functie, zelf handelaar worden; instaan voor de verbintenis van een handelaar betekent niet dat men daarom zelf handelaar is of als zodanig moet beschouwd worden.

Het feit dat zij zich uit kracht van de wet als hoofdelijke schuldenaar verbinden leidt evenmin tot dit gevolg.

Blijft de vraag of (de verweerder) persoonlijk effectief daden van koophandel stelde.

(...)

Dat (de verweerder) handelaar was/is wordt derhalve niet bewezen, zodat de faillietverklaring moet ingetrokken worden”.

Grieven

Overeenkomstig artikel 2 van de Faillissementswet, bevindt de koopman die op duurzame wijze heeft opgehouden te betalen en wiens krediet geschokt is, zich in staat van faillissement en kan diegene die geen handel meer drijft failliet worden verklaard indien hij heeft opgehouden te betalen toen hij nog koopman was.

Luidens artikel 1 van Boek I van het Wetboek van Koophandel, zijn kooplieden zij die daden uitoefenen, bij de wet daden van koophandel genoemd, en daarvan, hoofdzakelijk of aanvullend, hun gewoon beroep maken.

Overeenkomstig de artikelen 2, 3, §2, en 202 van het Wetboek van Vennootschappen, is een gewone commanditaire vennootschap met handelsdoel een vennootschap met rechtspersoonlijkheid die wordt aangegaan tussen één of meer hoofdelijk aansprakelijke vennoten, beherende vennoten genoemd, en één of meer geldschietters, stille vennoten genoemd.

Dienovereenkomstig is een beherend vennoot in een commanditaire vennootschap met handelsdoel door zijn loutere deelneming in de commanditaire vennootschap handelaar, zonder dat is vereist dat hij daarnaast nog persoonlijk en daadwerkelijk handelsdaden stelt. In artikel 33,§3, van de wet van 16 januari 2003 tot oprichting van een kruispuntbank der ondernemingen wordt overigens uitdrukkelijk bevestigd dat werkende vennoten in de commanditaire vennootschap handelaars zijn.

Door te beslissen dat de omstandigheid dat een met handelsdoel opgerichte commanditaire vennootschap noodzakelijk handelt door haar beherende vennoten, niet meebrengt dat deze vennoten omwille van hun functie zelf handelaar zijn en dat een beherend vennoot enkel handelaar is indien hij daarnaast nog persoonlijk en daadwerkelijk daden van koophandel stelt en door op die grondslag het faillissement van de verweerder in te trekken, schenden de appelrechters alle als geschonden aangeduide wetsartikelen.

Tweede middel

Geschonden wettelijke bepalingen

- *artikel 202 van het Wetboek van Vennootschappen, ingevoerd bij artikel 2 van de wet 7 mei 1999 houdende het Wetboek van Vennootschappen;*
- *de artikelen 17 en 18 van het Gerechtelijk Wetboek;*
- *de artikelen 16, 17, 18, 19, 20, 49, 51, 57 en 99 van de Faillissementswet van 8 augustus 1997.*

Aangevochten beslissingen

De appelrechters verklaren in het bestreden arrest de vordering van de eiseres jegens verweerder tot betaling van een bedrag van 35.151,33 euro “ongegrond”, op grond van de volgende motieven:

“Uit artikel 202 van het Wetboek van Vennootschappen volgt dat de beherende vennoten van een commanditaire vennootschap hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de verbintenissen van de vennootschap maar deze aansprakelijkheid geldt enkel ten overstaan van de schuldeisers van de vennootschap en niet ten overstaan van de vennootschap zelve.

De hoofdelijke en onbeperkte aansprakelijkheid van de beherende vennoten schept in hoofde van de commanditaire vennootschap geen recht haar verbintenissen te doen uitvoeren door deze vennoten die niet haar schuldenaar zijn.

De curator van de gefailleerde vennootschap kan niet de rechten van de individuele schuldeisers uitoefenen ook niet wanneer wordt ingeroepen dat in casu het recht van alle schuldeisers wordt uitgeoefend”.

Grieven

Overeenkomstig de artikelen 16, 17, 18, 19, 20, 49, 51, 57 en 99 van de Faillissementswet van 8 augustus 1997, bestaat de algemene opdracht van de curator erin de activa van de failliet ten gelde te maken en het provenu te verdelen.

Dienovereenkomstig kan de curator namens de failliete boedel in rechte de gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers uitoefenen.

In geval van faillissement van een commanditaire vennootschap komt een vordering op grond van artikel 202 van het Wetboek van Vennootschappen jegens een beherend vennoot tot aanzuivering van het passief van de commanditaire vennootschap ten goede aan alle schuldeisers van de commanditaire vennootschap en strekt zij tot vergoeding van collectieve, door alle schuldeisers geleden schade en tot vermindering van het passief van de commanditaire vennootschap, zodat deze vordering de uitoefening van de gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers betreft en de curator van de commanditaire vennootschap deze vordering kan uitoefenen.

Dat de hoofdelijke aansprakelijkheid op grond van artikel 202 van het Wetboek van Vennootschappen enkel zou gelden ten aanzien van de schuldeisers van de commanditaire vennootschap en niet ten overstaan van de commanditaire vennootschap zelf zolang de commanditaire vennootschap niet failliet is verklaard, doet geen afbreuk eraan dat, in geval van faillissement van de commanditaire vennootschap, de curator de gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers uitoefent wanneer hij op deze grondslag een vordering instelt jegens een beherend vennoot.

Door te beslissen dat de vordering van de eiseres jegens de verweerder op grond van artikel 202 van het Wetboek van Vennootschappen ongegrond is, omdat de in dit artikel neergelegde hoofdelijke aansprakelijkheid enkel zou gelden ten overstaan van de schuldeisers van de commanditaire vennootschap en niet ten overstaan van de commanditaire vennootschap zelf, omdat deze aansprakelijkheid geen recht zou scheppen aan de zijde van de commanditaire vennootschap om haar verbintenissen te doen uitvoeren door een beherend vennoot die niet haar schuldenaar is, of nog omdat de eiseres daarbij niet de rechten van de gezamenlijke schuldeisers zou uitoefenen, schenden de appelrechters artikel 202 van het Wetboek van Vennootschappen, alsook de wettelijke opdracht van de curator (vervat in de artikelen 16, 17, 18, 19, 20, 49, 51, 57 en 99 van de Faillissementswet van 8 augustus 1997) en de wettelijke vereiste van hoedanigheid en belang (vervat in de artikelen 17 en 18 van het Gerechtelijk Wetboek).

III. BESLISSING VAN HET HOF

Beoordeling

Eerste middel

1. Luidens artikel 202 van het Wetboek van Vennootschappen is de gewone commanditaire vennootschap een vennootschap die wordt aangegaan tussen één of meer hoofdelijk aansprakelijke vennoten, beherende vennoten genoemd, en één of meer geldschieters, stille vennoten genoemd.
2. Krachtens artikel 205 van hetzelfde wetboek, is de vennootschap onder firma ten aanzien van de onbeperkt aansprakelijke vennoten, en een gewone commanditaire vennootschap ten aanzien van de geldschieters.
3. Personen die handel drijven onder firma worden geacht koopman te zijn. Zij ontlenen die hoedanigheid aan hun lidmaatschap van de vennootschap.
4. Alle vennoten van een vennootschap onder firma worden als kooplieden aangemerkt. De faillietverklaring van een vennootschap onder firma impliceert dat is vastgesteld dat alle vennoten hebben opgehouden te betalen en dat hun krediet is geschokt.
5. Aldus dienen ook de beherende vennoten van de gewone commanditaire vennootschap als kooplieden te worden aangemerkt en heeft de faillietverklaring van de gewone commanditaire vennootschap het faillissement van de beherende vennoten tot gevolg.
6. Het arrest, dat overweegt dat een “met een handelsdoel opgerichte gewone commanditaire vennootschap noodzakelijk handelt door haar beherende vennoten (...) niet mee(brengt) dat deze omwille van hun functie, zelf handelaar worden”, en op die gronden oordeelt dat het faillissement van de vennootschap niet het faillissement van de vennoten tot gevolg heeft, schendt het artikel 202 van het Wetboek van Vennootschappen.

Het middel is gegrond.

Prejudiciële vraag

7. De verweerder werpt de vraag op naar de ongelijke behandeling die er zou bestaan tussen, enerzijds, de positie van een vennoot van een vennootschap onder firma en van een beherend vennoot van een gewone commanditaire vennootschap en, anderzijds, andere gevallen waar vennoten onbeperkt en hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de schulden van de vennootschap zonder koopman te zijn.

De hoedanigheid van koopman van een vennoot van een vennootschap onder firma en van een beherend vennoot van een gewone commanditaire vennootschap berust niet louter op de onbeperkte aansprakelijkheid van deze vennoten voor de schulden van de vennootschap.

Aangezien de aangevoerde ongelijke behandeling berust op onjuiste juridische uitgangspunten, kan zij geen aanleiding geven tot het stellen van een prejudiciële vraag.

Tweede middel

8. De algemene opdracht van de curator bestaat erin de activa van de gefailleerde te gelde te maken en het provenu te verdelen.

9. De noodzaak van een efficiënte afwikkeling van het faillissement en de gelijke behandeling van de schuldeisers, maken dat de curator gerechtigd is de vorderingsrechten uit te oefenen tegen een derde die heeft in te staan voor de schulden van de gefailleerde wanneer die gehoudenheid bestaat tegen alle schuldeisers, ook al behoren die vorderingsrechten niet aan de gefailleerde toe.

10. De appelrechters die oordelen dat de curator niet gerechtigd is de vordering in te stellen tot aanzuivering van het passief van de failliete vennootschap tegen de met de vennootschap hoofdelijk gehouden vennoten, verantwoorden hun beslissing niet naar recht.

Het middel is gegrond.

Dictum

Het Hof,

Vernietigt het bestreden arrest.

Verklaart dit arrest bindend voor de tot bindendverklaring opgeroepen partijen.

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van het vernietigde arrest.

Houdt de kosten aan en laat de beslissing daaromtrent over aan de feitenrechter.

Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Gent.

Dit arrest is gewezen te Brussel door het Hof van Cassatie, eerste kamer, samengesteld uit eerste voorzitter Ghislain Londers, als voorzitter, de voorzitters Ivan Verougstraete en Christian Storck, afdelingsvoorzitter Ernest WaÛters, en de raadsheren Eric Dirix, Didier Batselé, Eric Stassijns, Albert Fettweis en Sylviane Velu, en in openbare en voltallige terechtzitting van 19 december 2008 uitgesproken door eerste voorzitter Ghislain Londers, in aanwezigheid van advocaat-generaal met opdracht André Van Ingelgem, met bijstand van griffier Johan Pafenols.

J. Pafenols

S. Velu

A. Fettweis

E. Stassijns

D. Batselé

E. Dirix

E. WaÛters

C. Storck

I. Verougstraete

G. Londers